

So lang in unsern Föhren
Ein Vogellied erklingt,
So lang in unsern Röhren
Die heisse Kugel singt!"

Tudi naših sošedov Nemcev želja „deutsch bis zur Adria“ se bo razbila nad slovenskim patrijotizmom, ako Bog dá in sreča junaška!

Na vrhu prehoda je precéj dolga, zelena planjava. Vrak te opominja, da si čez 4000' nad morskim površjem. Prijetno dé očesu, ko vglada tukaj tudi majhno planinsko jezero. Na koncu jezera je plapolal ogenj, kolikor katerega je sedelo prece šnje število razcapanih nepotnikov. Podobni so našim ciganom, samo da jih kraljec imenuje „Dörcher“. Učeni o. Schöpf zaznamuje godovino teh nadležnih romarjev z bibličnimi imeni „Calistine“. Piše o njih s samostanskim humorjem: „Wir sind geboren in Hai, kleiden uns in Joppe, leben in Bethel und sterben in Galgal“.

IV.

Pismo iz Briksena.

Na prvi pogled spreleti skoraj človeka neka groza, ko gleda iz železniškega voza pot, po kateri se vije železnica z Brennerja navzdol. Daleč pod nami stoji mas Gossensass s svojim zelenim zvonikom, kakoršni je več po Tirolskem, pred nami pa molí mogočni Tribulaun v zračne visave. Železnica mora toraj narediti velik ovinek in iti skozi dolg predor, da pride vlagoma v dolino. Gossensass je prava podoba planinske vasice. Nizke in snažne hiše so krite s kratkimi kamni (škodljami), čez katere je naloženih kakih pet tist kamnja, da veter toliko bolj gotovo strehe ne odnese. Od tu naprej se peljemo skozi ozko kamnitno žleško doli do mestica Sterzing. Ker smo vedno prišli, sem premišljeval, koliko zaslužka je pobral hlapcem gostilničarjem in koliko grošev vzel domačim hlapcem, mislil sem na spehane konje in na zaprašene poštno vozove.

Sterzing je precej veliko mesto z obilnimi cerkvami in starikastimi hišami. Imenovalo se je v zadnjem času bolj pogosto zaradi vojaških vaj, ki so se vršile črničo cesarja in cesarjeviča.

Na kolodvoru v Sterzingu pride v voz mlada Tirolka, ki je imela šopek planik (Edelweiss) za klobučnik. Iz obraza se ji je brala neka miloba, ki je le dolžnemu, deviškemu srcu lastna. Prašam jo, odkod in kje je natrgala lepe cvetlice. Pravi, da je doma iz Merana, da je pršla čez prehod Jaufen in da jo obiskat svojega brata, duhovnika v pusterški dolini. Bele cvetke je pa vtrgala vrh jaufenskega predora. Med tem pogovorom se domislim pripovedke, kako je revni „Seppl“ zgubil svoje mlado življenje. Črta, katero bi se bil rad izbral za tovaršico, ga dene t trdo poskušnjo. Prinesti ji mora z najstrmejšega vrha šopek planinskih cvetlic. „Seppl“ iz ljubezni vse v pri, toda zraven ozke brvi stoji zdaj ob potoku lesen zaminek, ki kaže, kako si je nekdo ob trdi skali glavo zdrobil. Marsikaka solza je uže kanila na tla pri tem izžihu, ki je večkrat okinčan s pisanimi cvetkami, toda tega „Seppelna“ ni nič več nazaj, ker že dolgo časa leži doli v prepadu.

Ko se pripeljemo v Briksen, se poslovim od tovaršicev, s katerimi sem se bil soznanil. Lep razgled se predre očem s kolodvora, ki stoji četrto ure nad mestom. Zoda kak spremen! Namesto visokih gorá se razteguje tukaj bolj nizki griči in namesto senožet zasajeni vinogradi. Pozna se, da smo na nižjem svetu. Čarljiva je škofijska cerkev, kjer je stoloval blagi Vincent Gasser in se lani preselil v večnost. Visoka zvon

nika, ki se vzdigujeta nad portalom, podobna sta onema ljubljanske stolnice. Nad vhodom stojé 3 škofje iz belega marmorja. Pod njimi se bere napis: „Sancti pontifices gregis vestri estote memores!“ Precej zraven te cerkve je pa farna, ki je s prvo skoraj enake lepote in velikosti. Mesto je snažno, vidi se, da ima magistrat skrb za olepšavo. Posebno lepo in prostorno je deško semenišče, katero se je nedavno ustanovilo po blagodušnih darovih usmiljenih src.

V.

Pismo iz Beljaka.

Že se je začelo mračiti, ko sem se poslovil iz Briksena in peš korakal nazaj v Francensfeste. V dveh urah sem prišel do trdnjave. Topničar je hodil gori in doli ob zidovju, ko grem po cesti proti kolodvoru. Nekako sumljivo je gledal za menoj, pa vendar sem srečno prišel do bližnje gostilne, kjer sem prenočil.

Danes sem se na vse zgodaj po pusterški dolini nazaj odpeljal in ko je drdral vlak proti Beljaku, sem zopet pozdravljal domače gore, juliške planine, ki so vstajale tam zadej za koreuskim prehodom.

Potovanje je končano in pozabljenih v tujini nekaj neprijetnih skušenj poprejšnjih dni. Z veselim srcem se vračam v domovino.

J. L.

Mnogovrstne novice.

* *Deželni grb Bosne* je zasledil dr. Rački, predsednik jugoslovenske akademije v Zagrebu. Vlada bosniška namreč je deželno vlado v Zagrebu prosila, naj bi se v Hrvatskem deželnem arhivu sledilo po bosniškem grbu in dr. Račkemu, ki je dobil ta nalog, posrečilo so je po preiskavi novcev bosniških kraljev najti bosniški grb iz 15. stoletja.

* *Prvi katoliški kineški časnik* je nedavno v Shanghai-u prišel na svetlo. Oblika tega časnika je prav kineška: list je samo po eni strani natisnen in je dolg 3½ do 4 čevlje, širok pa je 1 čevlj. Zavaljo njegove neizmerne dolgosti je časnik po dolgem petkrat, po širjavi pa enkrat zganjen.

* *Meseca svečana prihodnjega leta 1880.* bomo doživeli nekaj, kar bodo doživeli potomci naši še le leta 1920, namreč to, da bode mesec svečan (februar) imel 5 nedelj, kakor jih bo imel svečan prihodnjega leta, namreč 1., 8., 15., 22. in 29. dne svečana, kakor nam nova „Pratika“ za leto 1880. kaže. V 100 letih se primeri ta redki prigodek le trikrat.

* *Judov v Avstriji* je 1 milijon in 533.000, in sicer 923.000 v Cislajtaciji, in 610.000 na Ogerskem. Na posamezne dežele se tako razdelé: na Českem jih je 106.000, na Moravskem 51.500, v Šleziji 6700, v dolnji Avstriji 63.500, v gorenji Avstriji 1400, na Štajerskem 1050, na Primorskem 6830, na Tirolskem 1560, v Bukovini 54.500, v Galiciji 628.800, na Ogerskem 572.000, na Erdeljskem 26.500, na Hrvaškem 6830, v vojni graniči 3150, na Kranjskem 240, na Solnograškem 150 in na Koroškem 180. Največ judov je tedaj v Galiciji in Bukovini, na Ogerskem in na Českem; najmanj pa na Kranjskem, Solnograškem in Koroškem.

Naši dopisi.

V Gorici 12. okt. — Povedal sem uni pot, koliko učencev štejete gimnazij in realka; imamo pa še dvoje viših učilišč v Gorici, katerih status zna morebiti koga

mikati. V bogoslovskem semenišču je za 4 škofije o. 33 bogoslovcev; v 1. leto je sprejetih 10 (6 iz naše nadškofije). — V 1. tečaj ženskega uč. izobraževališča je sprejetih 23 Italijank in 13 Slovenk. Kaj bo iz njih, kedar se izšolajo, ne vem, ker smo doživeli čudno prikazen, da se na kmetih ljudje učiteljic branijo; menda zato, ker so že kot studentinje preveč „dominulae“ (glej „Ljubljanske slike“!). Sicer pa so goriške „dominulae scholasticae majorum gentium“ neka nova slika v Gorici. Sinoči na pr. sem slišal nenadoma (na sprehodu) slovensko melodijo iz ženskih ust; ozrem se in — če se ne motim — bili ste dve „dominulae“, ki ste peli. No, domorodno je to — sem si mislil, — ali..... toda molči — pedant! — Zdaj pa spet: „memento mori“. Naše „goreče“, prav za prav hladno vprašanje je — novo pokopališče. Móda je dandanašnji napravljati „centralna“ pokopališča. Skrivna misel, ki jo imajo pri tem neke baže naprednjaki, je: enačiti vsaj po smrti, kar je bilo pred smrtjo neenako; poravnati vérske razlike. Kak značaj ima dobiti naše pokopališče, to se ima zdaj rešiti po obravnavah med nadškofijstvom in mestno gospósko. Načrti že dodelanega pokopališča so predloženi duhovski oblasti in ta bode imela določiti pogoje katoliškega značaja novega grobišča. Tudi še marsikatero drugo manj bistveno stvar bode treba dognati, predno se novi mirodvor mrličem odpre. V podlago dotičnih studij so vzeli naši merodajni krogi tudi zagrebško „skupno“ grobišče. — Po dežji naši kmetje zelo hrepenijo. Na Krasu je silno pomanjkanje vode v vodnjakih. — Gledé na slabo letino je podaril presv. cesar za Goriško in Istro 8000 gold. — Kdor je bral neke sestavke v „Isonzo“-u o Slovincih in njihovi politiki in posebno o zedinjeni „Sloveniji“, mora sam pri sebi misliti: Kaj je „L' Isonzo“ znorel? Strašna móra so mu Slovinci, odkar se je politika na Dunaji na drugo stran zasuknila; vsak dan se mu sanja, da „Slovenija“ primorske Lahe požira. Ta strah pa si preganja s prisiljenim vpitjem, da se Slovenci vtapljajo v morji laške kulture in da se dá že lahko čas preračuniti, v katerem bodo vsi tukajšnji Slovenci polasčeni! Lepa logika ta!

Iz spodnje Idrije 2. okt. (*Peticija do naših gosp. državnih poslancev.* — Konec.) Od leta 1868. do 1879. zapisoval sem vestno vso crknjeno živino iz občin Idrija, spodnja Idrija in spodnja Kanomlja. Zgube imamo: 4 konje, 4 vole, 17 krav, 3 junice, 225 telet, 71 kóz in 205 ovác! Neverjetno — pa resnično! Ne živinska kuga niti kaka druga bolezen — ampak idrijsko živo srebro je nam pokončalo tolikanj živine. Drobnice nihče več rediti ne more, da si bi bili naši pašniki za njo najbolj primerni. Če na malo računamo vsako glavo te crknjene živine in ker ne moremo drobnice rediti, imamo škode 17.781 gl. 80 kr.!! To je v enajstih letih! — Dobil sem od okrajne rudarske gospósko 23. avgusta 1873. leta št. 5459 naznanilo, da se bo po §. 222 splošne rudarske postave preiskavalo po naših posestvih s pomočjo c. kr. okrajnega glavarstva logaškega v navzočnosti gosp. Fr. Kupelwieserja, c. k. profesorja na rudarski akademiji v Leobnu in gosp. H. Hinterhuberja, general-direktorja blajberške rudarske unije v Celovcu. Pri tej komisiji oglasilo se je 4. septembra 1873. l. v pisarnici pri žgavnici v Idriji nad 60 posestnikov, nekaj še celó iz občine Nazore iz Goriškega za povračilo. Komisija se je 5. septembra podala proti spodnji Idriji in je do 10. septembra preiskavala na mnogih krajih zemljo. Po kemiški skušnji so našli, da vsak dan 3-17 funtov živega srebra v dimu iz peči uide in travnikom in sadnemu drevju škoduje. Tudi dr. Jan. Bleiweis je v letih 1845. do 1847. kot deležni živinozdravnik temeljito dokazal, da sopar živega

srebra živini škoduje. — Naj tudi povem, da je izvrstno opisal pravdo o škodljivosti idrijskega sopara v knjižici „die Schädlichkeit des Idrianer Hüttenrauches“ c. kr. profesor Hugo vitez pl. Perger. Strokovnjak vitez pl. Perger je odločno na naši strani. On naravnost trdi, da se nam silna krivica godi, in obsoja idrijsko rudarsko gospósko. Slava poštememu Nemcu!

Na 5. vprašanje, stavljeno sl. komisiji, namreč, kaj naj se učini, da bi se škodljivost živega srebra popolnem ali vsaj na minimum zmanjšala, odgovorili so komisijski gospodje, naj bi se posestva med fabriko in spodnjo Idrijo polagoma pokupila, in se zopet prodala ali pa v najem dala s pogojem, da bi se ne smeli posestniki nikdar več pritoževati in povračila za škodo terjati. — Tudi je c. k. rudarsko glavarstvo za Štirsko, Koroško in Kranjsko od 17. aprila 1875. leta, št. 905 pripoznalo, ali naj se poškodovani posestniki za povračilo zgovoré z idrijsko rudarsko gospósko, ali, če bi tako ne šlo, odprta je poškodovancem sodnijska pot. Stroške za komisijo moralo je plačati c. kr. rudarsko vodstvo v Idriji (1390 gold. 41 kr.).

22. maja 1877. leta zbrala se je zopet druga komisija 8 oseb o teh zadevah v Idriji. Po vabilu gosp. Jan. Leskovca sem tudi jaz šel v Idrijo h komisiji. Komisiji na čelu je bil gosp. A. Bouthillier, svétnik c. k. rud. glavarstva. Ko predsednik svoj ogovor končá, reče nama gosp. M. Lipold, višji svétnik v Idriji, da se bo on strogo ravnal po tem, kar bo sl. komisija pripoznala in da tako ne bode denarja v vodo metal. Povabljeni pooblaščenec poškodovanih posestnikov gosp. Jan. Leskovic ne odgovori na ta nagovor nič, molčal je. Prepričal sem se iz tega molčanja koj, da iz te komisijske moke ne bode kruha za poškodovance. Ko bi bil tudi jaz glas imel v komisiji, odgovoril bi bil g. M. Lipoldu tako-le: „Gospod, imeli ste 3 leta kravo pri gosp. Fr. Gabrielu za skušnjo, in koliko ste priredili? Prvo tele je neki rudar zakopal, drugi dve pa konjederec.“ Potem bila bi vedela sl. komisija, kako se ima ravnati. Na ta protokol, ki je bil sklenjen 29. maja 1877. l. v Idriji, še do danes ni rešitve. Naj bi naši gosp. državni poslanci delali pri sl. novemu ministerstvu poljedelstva na to, da točno in nepristransko dá preiskati vse to, kar je „faul im Staate Dänemark“, — rudnik idrijski in vrli Idrijčani in njih okoličani gotovo zaslužijo, da se jim zacelijo njih mnogovrstne rane.

Sebastijan Leskovic,
16 let bivši župan.

Iz Vrabč na Vipavskem 6. okt. (*Naše ceste — naša letina.*) Med blagostanje posameznih dežel smejo se prištevatí gotovo tudi dobre ceste in pota, kajti one pospešujejo varni in bitri promet med občinstvom oddaljenih krajev. Kolika nadloga da pa so slabe ceste, to so poskusili naši vrli vojaci pri zasodanji Bosne in Hercegovine, kjer so si mogli še le pota pripraviti, da so mogli vspešno proderati v „novo Avstrijo“. Mi Vrabčanji smo tako srečni, da imamo sedaj pota in ceste v najboljem stanu. Če pomislimo, kakošne so bile naše ceste pred nekoliko leti, in kakošne so zdaj, ne moremo se prečuditi velikemu napredku o tej zadevi. Cesta, ki pelje od Št. Vida čez Vrabče preko Griž do državne ceste pri Štorijah, bile je pred nekoliko leti v tako slabem stanu, da so se je vozniki, ki vozijo vsak teden iz Črnega vrha in od drugod teleta, maslo, ovce itd. v Trst, ogibali ter so uporabovali raje uno daljšo pot čez Barovnico in Štanjel. Zdaj je to vse drugače. Zdaj gre vsa roba z idrijskih hribov čez Vrabče v Trst. Pa tudi nam domačinom služi naša dobra cesta prav dobro za mnogotere potrebščine. Komu pa se imamo zahvaliti za napravo dobrih cest? Nikomur drugemu, kakor gospodu Matevžu Lavrenčiču, dežel-

nemu poslancu in posestniku v Vrhpolji pri Vipavi. Kajti odkar je ta gospod cestnemu odboru načelnik, so se vse naše ceste v sedanji dobri stan postavile. Iz obravnave minulega deželnega zbora smo se prepričali, da so gosp. Lavrenčiču naše vipavske težoje kaj zelo pri srcu. Slava tacemu možu! Mi bi Vrhpoljcem čestitali, ako bi kedaj do tega prišlo, da se občina Budanje z Vrhpoljem združi, da bi dobili v osebi g. Lavrenčiča bodočega župana. Boljšega in sposobnejšega moža bi menda zaman iskali za županov stol. Zato hvaležni zakličemo konečno: Bog nam ohrani in poživi vrlega narodnjaka gosp. Lavrenčiča, da bi še mnogo let zastopal naše zadeve v deželnem zboru, in Bog hotel, da bi bil še veliko let načelnik tukajšnjemu cestnemu odboru! — Take slabe letine ne pametimo uže dolgo, kakor jo imamo letos mi Vrhovci. Druga slaba leta smo še vendar kaj pridelali, če ne vina, pa vsaj nekoliko družega živeža. Letos pa nismo pridelali niti žita, niti krompirja, ki je naš poglavitni živež, niti fižola, niti vina. S strahom gledamo toraj Vipavci v bodočnost! Ti Merkurij nisi sposoben letni vladar, toraj ne vračaj se k nam nikdar več!

Blaž Seražin, župan.

Iz Ribnice 14. okt. △. — 13. dne t. m. zvečer je v Brežah, pol ure hodá od Ribnice, 5 hiš pogorelo, koliko pa še družih poslopij, se zdaj še natanko ne ve, pa tudi ne, koliko gospodarjev je bilo asekuriranih. V vasi se šteje okoli 39 hiš, tekoče vode pa ni blizu. Ljudje so od vseh strani privreli, tudi brizglji so pripeljali dve iz Ribnice, eno iz Dolenjevasi, eno iz Sodržičice, in eno z ročnimi brizgljami, da so še hujšo nesrečo zabranili. Ogenj je trajal do blizu 11. ure v noči. Tudi se sliši, da je nekaj goved poginilo.

Iz Ljubljane. — Prestolni govor, s katerim je presvitli cesar 8. dne t. m. odprl novi državni zbor, tudi po vseh okrajnah, kjer slovenski narod biva, radostno odmeva, kajti jasno in odločno naznanja nam novo dōbo — dōbo sprave, po kateri imajo vsi narodi, tedaj tudi mi Slovenci, doseči one pravice, ki jim po ustavi gredó in da po takem tudi Slovani postanejo deležni onih svoboščin, ki so lastnina ravnopravnosti, katera je dozdej o šoli, uradih in javnem življenji Slovanom le na papirji stala. Presvitli cesar je govoril! Sedaj ni dvombe več, da je nova vlada, odgovorna nameram vladarjevim, pripravljena, da za svojo stran odločno in energično vse stori, kar je treba, da se izvrši zaželena sprava vseh narodov in ustava resnica postane vsem, pa tudi deželam doide ona avtonomija, katero jim „neprekljicljivo“ cesarjevo pismo — oktoberska diploma — zagotavlja. Da bo veliko in vstrajnega dela potreba, da poleg Nemcev dobijo tudi vsi drugi narodi svoje pravice brez škode za celokupnost in krepost Avstrije, razume se samo po sebi po tako zavoženem ustavnem vozu, ki ga je od leta 1861 vodilo Schmerlingovo in — razen Hohenwartovega — vse dosedanje ministerstvo. Al „viribus unitis“ vseh moči, katerim je srečna Avstrija svetinja, bode se posrečilo vелеvažno delo. Po preblagih besedah cesarjevih pričakujemo zdaj zaupljivo, da stopi ministerstvo na delo, kajti dela, dela bodo pomirila tudi tiste, kateri so se dozdej spodtikali na premalo jasni politiki ministra Taaffeja.

— (V shod — „Agrartag“ — zastopnikov kmetijskih družeb na Dunaji), v katerem se imajo posvetovati — postave, katere bi na prid kmetijstvu bile nujno potrebne, da bi jih državni zbor v razpravo vzel, je vabljen tudi naša kmetijska družba z dostavkom, naj bi v predpovedovanju, ki bode 22. dne t. m. poslala dva svoja zastopnika. Naprošena sta v ta namen državna poslanca gosp. dr. Poklukar in gosp. V. Pfeifer.

— (Preskušnje učencev v podkovski in živinozdravski šoli) se po končanem letošnjem šolskem letu pričnó 18. dne t. m.

— (Turške goveje kuge) žadušiti ni še obveljalo in kako bi bilo to mogoče, če se godí, kar smo te dni slišali. V Čatežu poleg Zaplaza v novomeškem okraji je pri nekem kmetu več goved zavoljo kuge pobitih bilo, al dva lastnik kuge sumljiva vola je v nogradu prodal, kjer so imeli trgatev. V Rodnah pri Trebnem pa je, kakor se nam zanesljivo poroča, posestnik in veliki živinski trgovec Trznar s svojimi voli iz okuženega hleva predrzno okolu vozil, zato je obsojen na 100 gold. kazni in je zdaj v sodiški preiskavi. Če je ljudem tako malo mar za vladne ukaze, katerih dobrohotni namen je grozno kugo zatreti, ni čuda, če se čedalje bolj širi po deželi in se po zaprtijah in prepovedanih živinskih sejnih nedolžnim kmetovalcem nadloge na glavo nakopavajo. — Nesreča je res ta kuga ravno zdaj za Notranjco bila, da se je morala razstava goved 6. dne t. m. v Postojni prepovedati, kamor bi bilo, kakor smo za gotovo zvedeli, prav veliko živine pripeljane bilo. — Deželna vlada kranjska jemlje živinozdravnikov v začasno službo, ki dobodo zraven povračila potnih stroškov najmanj po 3 gold. dne. — Ravnokar je došlo deželni naši vladi naznanilo, da se je goveja kuga prikazala tudi na Štajarskem okoli Ptuja, Sevnice in še drugih krajev. Kakor je prej štajerska dežela zaprla svojo mejo proti kranjski, tako je zdaj tudi kranjska dežela zaprla svojo mejo proti štajerski.

— Pogorelci vasi Gora v kočevskem okraji so prejeli od presv. cesarja velik dar 300 gold.

— Zdravje gosp. Gerbiča in gosp. Jurčiča se boljša od dne do dne.

— (Cenik različnih trt in sadnih dreves) deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu poleg Vipave, ravnokar na novo sestavljen, je družbi kmetijski poslalo vodstvo te šole. Kdor želi lepega blagá in tudi kolikor je moči po ceni, naj se obrne na imenovano vodstvo, katero mu za izbiro pošlje imenik trt in dreves, ki se ondi dobivajo in po kolikšni ceni.

— (Ivan Vesel-Koseski in pa Simon Rutar.) V srce je zazeblo vsacega poštenega rodoljuba — to vsaj nam pričajo mnogi nam došli dopisi — ki je bral v 18. in 19. listu dunajskega „Zvona“ prav rovtarsko sodbo o pesmih Koseskega, češ, da se iz njih bliska in groma kaže „smrdljiv duh“ (!) ali pa „praznota“ (!) To ni kritika, to je zgolj pamflet, ki ima soglasno z „bobovico“ v zamrlem „Glasniku“ strasten namen, Koseskega v nič dejati in 81letnemu, za slovensko pesništvo v kljub vsem hibam neprecenljivemu starčeku zadnje ure njegovega življenja greniti! Čemu ste pesnika s „smrdljivim duhom“ dejali pod naslov: „Odlučni pesniki in pisatelji slovenski?“ Čemu celó podobno njegovo kažete svojim bralcem? Ali ne zato, da ga pred svetom v obraz bijete?! S kritikastri take vrste ne gré se spuščati v daljši razgovor. Razžaljenim častiteljem slavnega Koseskega v tolažbo pa le priporočamo, naj beró v listih 35., 36. in 37. „Novic“ l. 1874. obširno in temeljito „kritično estetično razpravo“ prof. Fr. Wiethalerja „o Jovan Veselu-Koseskem in njegovih delih“, ki se, čeravno ne prezira, kar se Koseskem u (kakor tudi vsacemu pesniku) ugovarjati dá, končava s sledečo opazko: „Pripoveduje se o Aleksandru Velikem, da je Homerja tako marljivo čital, da ga je vedno s seboj nosil i celó ponoči imel pod svojo blazino. Enako bi bilo želeti, da bi tudi vsak slovenski dijak Koseskega imel v svoji knjigarnici, še bolj pa, da bi se ravnal po

njegovih ukih, njegovih nasvetih; takih sinov bi se slovenska domovina ne imela sramovati, taki sinovi bi bili njen ponos, njena čast!"

— Na železnici med Trbižem in Pontobo se prične vožnja tudi za osebe 1. novembra.

— (Pobirki iz časnikov.) „Laibacherica“ je v predvčerajšnjem svojem listu pod naslovom „Ovation“ prinesla prepis pisma, v katerem tukajanje „konstitucijsko društvo“ čestita vitezu Schmerlingu, da se je v zbornici poslancev 9. dne t. m. upr. objavi českih poslancev, ter občuduje „die seltene Ueberzeugungstreue und das offene Manneswort des edelsten Vorkämpfers der Reichseinheit und Verfassung.“ Da sedaj, ko je presvitli cesar sam milostljivo sprejel ono objavo českih zastopnikov in se pričinja sprava med narodi na vsi drugi poti, kakor tisti, katero je inkameriral nekdanj Schmerling, ki je z glasovito svojo prislovico „wir können warten“ odvrčal vstop Ogrov v državni zbor dunajski in s tem Avstrijo razcepil na dvoje, se drznejši kazinarji še zmirom drezati v mirno spravo narodov, to pač ni nobeno čudo, vsaj ves svet vé, da klika, ki si je prisvojila laži-ime ustavovercev, je nepopoljšljiva, — al temu se je čuditi, da vladna „Laib. Zeit.“ brez taktne objavlja zdaj take reči „gegen das — kakor „Vaterland“ pravi v članku „Eine dramatische Szene im Herrenhause am 9. Oktober 1879“ — vom Grafen Taaffe unternommene Friedenswerk.“ Zadnji čas res je, da se z „Laibacherico“ zgodi, kar se bode zgodilo z vladno „Linzer Zeit.“, da pride po razpisani poti ofertov v druge roké, vsaj bode tudi na finančno korist državi.

(„Brenclj“ št. 17 in 18) je prišel te dni na svitlo in ima razen mnozega kratkočasnega in zabavnega berila dobro izmišljeno in izdelano podobo o shodu Andrassyja in Bismarka na Dunaji, ki kaže Avstrijo, kako se za svojo kuretnino (narode) boji, če se lesjak (Bismark) in hišni pes varuh (Anraž) bratita. Ker je med tem Andrassy odstopil, je podoba nekoliko zakasnela, pa pomen njen ostane vendar veljaven.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Najvažnejša novica danes je ta, da je bil včeraj v zbornici poslancev s 338 glasovi izmed 341 glasov, tedaj skor enoglasno, grof Coronini za predsednika izvoljen. Izvoljeni grof Coronini, ki slovi o tem, da točno spoštuje narodno ravnopravnost in s tem kaže pravega liberalnega možá, se zahvaluje za častno zaupanje, vljudno pozdravlja v državni zbor vstopivše Čehe in obljubuje njihovim zahtevam dobrovoljen ozir, pričakovaje od njih vzdržavanje ustave in državnih temeljnih zakonov ter da ne bode zbornični razpor oviral izvršitve nujno potrebnih gospodarskih nalog, ki jih ima rešiti državni zbor; govor svoj končá s trikratnim slava-klicem Nj. veličanstvu presv. cesarju. — Za 1. podpredsednika je bil pa izvoljen dr. Smolka (vrli Poljak) z 180 glasovi autonomistične stranke proti 156 glasom centralistov, in za 2. podpredsednika baron Gödl-Lannoy (od štajarskih Slovencev za poslanca izvoljen) z 174 glasovi autonomistične stranke proti 155 glasom centralističnim. — Izid te zadnje dvojne volitve, v kateri ste se merili autonomistična in centralistična stranka, kaže, da ima naša stranka 20—24 glasov večine.

— 9. dne t. m. je odložil grof Andrassy ministerstvo naših zunanjih zadev. Hvala Bogu, rajši so nam 4 nemški ministri, kakor pa en sam magjarski.

Ko bi bil Andrassy še dalje ministroval, bi se gotovo Avstrija v kratkem uže z Rusijo sprla.

— Svetu je znano, na kakšen način je bil iz glasovite pravde znani Ofenheim voljen v zdanji državni zbor. Komite peterih v petem oddelku državnega zbora sestoječ iz poslancev Jireček, Kronawetter, Greuter, Jaques in Roser, je pričel preiskovanje Ofenheimove volitve na podlagi onih glasov, ki so trdili, da je Ofenheim volilce podkupil. Ti glasovi pa še niso preklicali. Nadalje je tudi ta odsek razvidil iz volilnih listkov, da je večinom pisala imena nanje jedna in ista roka, in zato je soglasno sklenil, petemu oddelku te volitve ne predlagati v potrjenje, ampak celi akt Ofenheimove volitve izročiti v preiskovanje legitimacijskemu odboru. Komitetu peterih petega oddelka pak je Ofenheim pisal pismo, v katerem pravi, „da postopanje komiteta peterih ni neprčakovana in je — opravičeno.“

— Zadnjo nedeljo je bilo skupno ministersko posvetovanje. Navzoči so bili ministri baron Haymerle, grof Bylandt, baron Hofmann, grof Taaffe, Chertek, Tisza in grof Szapary; posvetovali so se o skupnih budgetnih prodlogah, katere se bode dalo delegacijam.

— Obema državnima zboroma na Dunaji in v Pešti se bode predložil načrt zakona za pobiranje vojaške takse v Cis- in Translajtaniji. Po določbah tega zakonovega načrta bode vsakdo, ki je podvržen vojni službi, a oproščen iz kakršnega koli uzroka, plačal od 1 do 100 gld. vsako leto. Ta denar bode pobiral finančni minister in tudi oskrbljeval, a ga ne bo porabil le v podporo ranjencem in invalidom, ampak tudi v pomoč vdovam in sirotam takih vojakov, ki so v vojski padli.

— „Politiki“ se od tod piše, da bo dr. Fischhof, znan po svojem obširnem in temeljitem spisu o Avstrije notranji politiki, zdaj, ko biva na svojem posestvu v samotni blizo Celovca, in se še vedno pečá z notranjo politiko naše države, podal se za nekoliko dni na Dunaj, ter zastavil ves svoj politični vpliv v to, da se doseže sporazumljenje in sprava med strankami vseh narodov. Ko bi le „ustavoverci“ hoteli odpovedati se svoji trmi, sprava bi bila kmalu gotova, ker druge stranke so za njo pripravljene — se ve da le na podlagi pravice.

Črnagora. — Črnogorci mislijo zasesti Guzinje in Plavo, ker jim to gre po berlinskem dogovoru; Albanci pa se pripravljajo na upor.

Angleško. — V Aziji bodo morali Angleži tedaj na dveh krajih bojevati se z Afganistanci in Birmanci. Birmanski kralj je pričel uže tako sovražno postopati s angleškim residentom v Mandalay-i, da je moral 6. dne t. m. sè svojo družino od tod pobegniti.

Telegram „Novicam“

Dunaj 15. t. m. ob 4. uri popoldne.

Vse gre dobro, tudi pri volitvah raznih odsekov zmagujemo z 20 glasovi večine.

Žitna cena

v Ljubljani 11. oktobra 1879.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 94 kr. — banaške 9 gold. 93 kr. — turšice 5 gold. — kr. — soršice 6 gold. 93 kr. — rži 5 gold. 39 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.